

„Kívülről, bölcsész előtanulmányokkal került a formatervezés világába. Nem kötötték meg akadémikus tanok, érdekszövet-ségek, így egyedi szemlélettel gazdagíthatta és népszerűsíthette az iparművészeti értékeket a főiskola hallgatói között, az Ipari Forma és a Design szerkesztőjeként, kiállítások rendezőjeként.

A táncházmozgalomnak kezdete óta alapembere volt. Szerkesztette az A BÁL című táncháztalálkozó kiadványt, a mozgalom máig alapkönyvének számító Nomád Nemzedék összefoglaló kötetét, majd a táncházmozgalom húsz éves évfordulójára a Nomád Nemzedék II. kötetét is ő válogatta a Téka Újság kiadásában. Megőrizte az utolsó pest-budai kocsmazenészeket, az elfelejtett, békességes polgári élet maradványait.

Mi maradt Bodor Ferenc után? Néhány könyv, számos újságcikk, feldolgozásra váró írások, diagyűjtemény, régi fényképek és a tárgyi hagyaték. Ezeknél azonban sokkal fontosabb az a szellemi örökség, amit a volt „tanítványoknak” kell tovább örökíteni, mert szükségünk van nekünk, a második évezredbe készülőknek ezekre az értékekre, ha még akkor is magunkénak szeretnénk érezni ezt a számunkra kijelölt világot.

Tervezzük, hogy Bodor Ferenc erdélyi és felvidéki műemlékeiről szóló rövid írásait egy következő mellékletünkben jelentjük meg (a szerk.)

Faületés Orfűn és Magyarlútkafán; megemlékezés a Tölgyfa Galériában

FOTOGRAFIAI ALKOTÓHÁZ ÉS ESZTERGOMI HELYZETKÉP

– Beszélgetés Kund Ferencsel –

A Magyar Design Kulturális Alapítvány, a Magyar Innovációs Szövetség és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság szervezésében kiírt második Lépés a jövőbe pályázaton első díjat nyert a Kund Ferenc és munkatársa, Gulybán Ede által tervezett fotográfiai alkotóház. A számítógépes távlati képeket Révai Attila készítette.

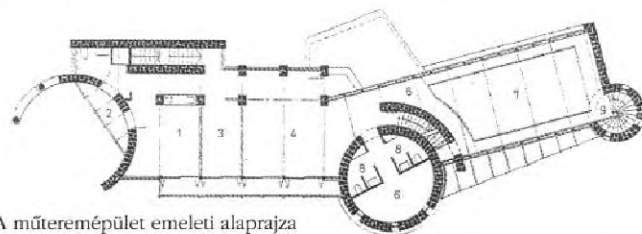
Országépítő: Saját elhatározásból kezdtetek neki ennek a munkának? Milyen lehetőség van a terv megvalósítására?

Kund Ferenc: A háttérben az húzódik meg, hogy Gaál Áron, a pilisjászfalvai polgármester minden lehetőséget szeretne kihasználni, ami a falu jövőjét segíti. Elég sok fiatal telepszik meg a faluban, igyekeznek a letelepülőket olyan körből odavonozni, hogy ezzel a falu szellemi fejlődését erősítse. A fejlesztésnek is azokat a pontjait igyekeznek kiemelni, amelyek ugyanezt segítik. Így vetette fel, hogy ezt a központi fekvésű kis elhagyott bányát valamilyen művészeti alkotóhellyé fejleszteni. A rendezési terv zöldterületként kezeli, de ez ma úgy működik, hogy a helybeliek oda hordják a szemetet. Mi a legkisebb köfejtő-kráter rekultivációjával modellt szeretnénk állítani a nagyobb bányasebek begyógyításához. Valószínűleg néhány hazai példa nyomán, mint a villányi, a polgármester azt gondolta, hogy itt szobrász alkotótelepet kellene létrehozni, csak az itteni kő a faragásra alkalmatlan.

Innen kezdett bennem motoszkálni valami, és jött az az ötlet, hogy legyen fotóművészeti alkotóház. Az Esztergomi Fotókör Balla András vezetésével szakmailag számon tartott társaság. Bandi révén megkerestem a Fotóművész Szövetséget, megkapták az én vázlataimat és azt megvitatta az elnökség. Nem emlékeznek más elnökségi döntésre, ami száz százalékos egyetértéssel született volna, mint ez, hogy támogatják a kezdeményezést. Ez pénzügyi támogatást nem jelent, de jelent egy igénybejelentést és mindenféle egyéb segítséget is. Ők most a Mai Manó ház felújításával foglalkoznak, ez minden energiájukat lekötö, de nagyon hiányzik nekik egy jól használható műterem, ami a mi programunk része. Olyan műterem jönne itt létre Pest közelében, amit a fotóművészek és fotós iparosok is használhatnának. Napfényműterem tudomásom szerint csak Szentesen van, a régi Friedrich műterem, de az ilyenfajta használatra nem alkalmas.

Jelenleg is működik a Bükkben és Salföldön egy fotó-alkotótábor, ahová nagyon sokan jönnek a világ minden tájáról, jelentős összegeket fizetnek, hogy ezeken a táborokon résztvehesse. Ez tehát a fenntartást szolgálja tudná, csak az egyszeri beruházási költséget kell előteremteni. Az önkormányzat adná a telket, vállalja a közművek megépítését, az Iparosok Szövetsége szívesen beszállna a műterem létesítésébe, amit az ő tagjai használhatnának.

Tulajdonképpen ez a dolog csirája. Lényeges még, hogy a szomszédságban lévő falvak mindegyike rendelkezik valamilyen csodával, azon túl, hogy a természeti adottságok rendkívül jók. Leányváron lakik a most királyi főszakács címet viselő konyha-

A műteremépület emeleti alaprajza

művész, Cséven van a Kálmánffy Béláról, a Pilisben a szlovák népdalokat összegyűjtött zenészcsoport elnevezett asszonykórus, Kesztölc és Csév együtt a neszmélyi borvidék része, komoly szőlőkultúrával. A Pilisben a vadászat ma is keresett idegenforgalmi cél. Ezeket a falvakat a természet összeköti, ugyanakkor egy megyehatár átvágja, Pilisjászfalu Pest megyéhez tartozik, a többi Komáromhoz. Itt van aztán Tinnye a Kossuth-házzal, a szomszédságában a Garancsi tó, ezek együtt nagyon színes kínálatot jelentenek. Jászfaluban most tártak fel egy római villát, előbb-utóbb valami komolyabb bemutatásra is sor fog kerülni. Valamikor volt itt egy tó is, amit most a Kenyérmezei patak vizével fel szeretnének tölteni. Komolyan szó van arról is, hogy Pest, Komárom és Nyitra megye létrehoz egy Eurorégiót, aminek a kialakítása a mi tervünkkel szorosan egybevág. A kapcsolatok így is működnek, az itteni szlovák falvak kapcsolatban állnak Szlovákiával, a leányvári németek Németországgal. A jászok rendkívül mélyen ápolják a saját hagyományait, vagyis az itteniek kapcsolatban vannak a jászsággal és a szlovákiai, ma már szlovákul beszélő, de jász származású lakosokkal.

Országépítő: Az 1997/1. számunk Esztergommal foglalkozott. Jó volna tudni, mi történt azóta, hogy feltűnést keltően negatív képet rajzoltunk a városról abban bízva, hogy az egyházi főváros szerepéhez méltóbb fejlődését szolgáljuk.

Kund Ferenc: Biztos tudod, hogy abból a számból rengeteget el tudunk adni, még tavaly ősszel is keresték, ami azt jelenti, hogy hihetetlenül nagy volt az érdeklődés. A benne megfogalmazottak sokszor előkerültek, elsősorban a szubjektív előszó, mert az emberek szembesültek azzal, hogy külső szemmel hogyan látni a várost. Azt mondhatom, hogy teljesen hatástalan nem maradt, de nagyon sok változás sem történt. Az lehet, hogy az esélyek most jobbak, erre vannak biztató jelek. A város meghirdette a főépítési állást, erről most született döntés, úgyhogy van főépítészünk.

Országépítő: Kicsoda?

Kund Ferenc: Sári István, a volt soproni főépítész. Tizennyolcan pályáztak, ami egy kisváros esetében nagyon sok.

Országépítő: De ez a kisváros egyfajta főváros is!

Kund Ferenc: Mindenesetre szakmai oldalról bejátszhatott, hogy most körvonalazódnak a helyi feladatok, ezek összefüggenek a milleniumi előkészületekkel is. A város benyújtott egy pályázatot a főútvonalak épületeinek felújítására, ami az épületek jelentős részének a megújulásához vezethet. Emellett nagyon reméljük, hogy az új főépítésznek lesz ereje ahhoz, hogy változtasson az eddigi gyakorlaton, ne csak a már halaszthatatlan problémákkal foglalkozzon a város, hanem időben előkészített tervek álljanak rendelkezésre. Az, hogy az új főépítész azzal kezdte a munkáját, hogy körbejárja a város építészeti, hogy megismerje a város építészeti problémáit, erre a reményre fel is jogosít.

Országépítő: Milyen más fejlemények vannak?

Kund Ferenc: Országos költségvetési keretből jó ütemben halad a vár felújítása, nem lehet nem örülni annak, hogy ez a munka folyik. A másik oldala a dolognak, ami az Országépítőben is említett vitát illeti, hogy a Mária Terézia kori állapotnak megfelelő, visszafogott terv valósul meg, de utódaink egyszer még meg-

tehetik azt a lépést, ami most nem sikerült, hogy a nagyobb szabású, korábbi állapotnak megfelelő rekonstrukciót végrehajtsák. A város saját erejéből befejezte a vonalas létesítmények építését, gázvezeték, csatornafektetés a város útjainak további feldúlását nem igényli. Ezen kívül viszont szinte semmi nem történt.

Országépítő: Most zajlott le az uszodafelújítási pályázat.

Kund Ferenc: Szégyenteljes módon ilyen rosszul előkészített, ilyen rosszul kiírt pályázattal, nem országos, de helyi szinten sem találkoztam még. Egy rosszul feltett kérdésre meg csak rossz válaszok érkehetnek. A pályázóktól ugyanakkor megkívánták az É-1-es kategóriát, viszont a zsűrinek egyetlen ilyen szakmai minősítésű tagja sem volt. Kamarai észrevételre a MÉSZ delegált egy vezető tervező zsűritagot, csak éppen szavazati joga nem volt.

Országépítő: Mi lesz a sorsa a szemináriumi épületnek?

Kund Ferenc: Lassan megújul egyházi igazgatás alatt, de a céljáról nem tudok semmit. A Keresztény Múzeumnak nagy szüksége volna nagyobb területre, de más változatok is felmerültek. Az egyetem ügye már végképp nem időszerű. A kertvárosi laktanyák humanizálására készített tervem sem valósul meg, csak minimális rendbehozatal történik, ami valószínűsíti, hogy nagy fluktuációjú, gyorsan lelakott együttessé válik a magas szintű lakókörnyezet helyett.

Országépítő: Hogyan készül a város az ezeréves évfordulóra?

Kund Ferenc: Nekem az ünnepi készülődéssel kapcsolatban visszatérő képlet a falusiak húsvéti előkészülete, tudniillik, olyankor kimeszelték, kitakarították a házaikat, de ehhez a fizikai tevékenységhez társult egy belső megtisztulás is, a bójt és a kettő együtt hozta azt, hogy a végén ünnepelni lehetett. Esztergom lakossága, azt gondolom, a bójtölést megélte, a közös takarításig nem tudott eljutni, hogy a közös ünneplésnek mi lesz a tartalma, ezt nehéz megmondani. Az biztos, hogy a város főútvonalait érintő festési akcióban a megtisztulási szándék fejeződik ki. A pályázatot be se lehetett volna nyújtani anélkül, hogy a város föl ne vállalja ennek az egész munkának a terveztetését, pályáztatását és majd a bonyolítását, hiszen nagyrészt magánházakról van szó. Ha a pályázat sikeres lesz és az új főépítész szakmai irányítása is kialakul, akkor történhet valami a méltó ünneplésért, ami a mi szakmánkat illeti.

A híd építésének előkészületei folynak, de mióta Homor Kálmán meghalt, nemrég, egészen váratlanul, mi, esztergomiak csak annyit tudunk a hídról, amennyit a sajtóból, a rádióból megtudhatunk. (Homor Kálmán, esztergomi számunk egyik szerzője a Mária Valéria híd legavatottabb ismerője, a felépítéséért folytatott küzdelem irányító személyisége volt.) Kálmán halálával pótolhatatlan hiány keletkezett, a város csak a téma után tudott kullogni ebben is, egyszerűen úgy néz ki, hogy a városi külső intézkedések folytán megkap egy hidat, aminek a városi vonzaitaira komolyan fel kellene készülni.

